

ÚDAJE O PLNĚNÍ PRAVIDEL OBEZŘETNĚHO PODNIKÁNÍ NA INDIVIDUÁLNÍM ZÁKLADĚ

1. Údaje o strategiích a postupech řízení rizik

Koncepce řízení rizika úvěrového, tržního, likvidity, operačního a koncentrace

Česká exportní banka, a.s. (dále jen „ČEB“) soustavně řídí tato rizika:

- úvěrové riziko,
- tržní riziko (úrokové a měnové),
- riziko koncentrace,
- riziko likvidity,
- operační riziko.

Akciové a komoditní riziko ČEB nepodstupuje.

Koncepce řízení rizik v České exportní bance, a.s. (dále jen „ČEB“) vychází ve všech oblastech řízení rizik z pravidel obezřetného podnikání stanovených regulátorem a z mezinárodních účetních standardů.

V ČEB existuje funkční systém řízení rizik, který odpovídá rozsahu aktivit ČEB a poskytuje nezkrasovaný obraz o míře podstupovaných rizik. ČEB při řízení rizik tradičně udržuje princip limitovaného rizikového profilu, který je založen na systému vnitřních limitů pro jednotlivé druhy rizik, produktů a dlužníků.

Představenstvo schvaluje Strategii řízení rizik, Strategii řízení kapitálu a stanovuje akceptovanou míru rizika. Akceptovaná míra rizika je stanovena samostatně pro úvěrové riziko, tržní riziko a riziko koncentrace, jako maximální přijatelná ztráta plynoucí z rizikových operací či expozic. Akceptovaná míra operačního rizika je schvalována formou akceptace úrovně operačních rizik pro jednotlivé produkty, činnosti a systémy ČEB. Akceptovaná míra rizika je stanovována minimálně jednou ročně, v případě výrazné změny celkového rizikového profilu ČEB nebo předpokladů, na jejichž základě byla akceptovaná míra rizika stanovena, i v kratším časovém horizontu. Akceptovaná míra rizika je promítnuta do soustavy limitů ČEB.

Strategie řízení rizik definuje rizikový profil ČEB, tj. definuje rizika, kterým ČEB je nebo může být vystavena a dále:

- zásady, metody a postupy pro řízení jednotlivých rizik,
- soustavu limitů pro omezení rizik,
- zásady pro sestavení a úpravy pohotovostního plánu pro případ krize likvidity,
- zásady pro vymezení povolených produktů, činností nebo systémů, měn, teritorií, trhů a protistran,
- zásady pro posuzování významnosti při řízení rizik.

Ve vazbě na rizikový profil definovaný ve Strategii řízení rizik ČEB stanovuje, průběžně posuzuje a udržuje kapitálové zdroje ke krytí podstupovaných rizik, případně uplatňuje jiné

postupy. K tomu účelu stanovuje postupy, metody a limity pro řízení rizika spojené s kapitálem a kapitálovou přiměřeností ve Strategii řízení kapitálu.

Představenstvo pravidelně Strategii řízení rizik a Strategii řízení kapitálu a postupy v nich uvedené prověřuje tak, aby bylo zajištěno, že jsou funkční, účinné a přiměřené charakteru, rozsahu a složitosti činnosti ČEB a v souladu s tržními podmínkami, finančně-obchodním plánem, popř. celkovou strategií ČEB schválenou představenstvem.

Vzhledem k charakteru ČEB, která je specializovanou bankovní institucí v přímém a nepřímém vlastnictví státu určená k financování a poskytování podpořeného financování a navazujících služeb ve smyslu zákona č. 58/1995 Sb., ČEB riziko reputační a strategické samostatně neřídí a neměří. Tato rizika řídí ČEB kvalitativními postupy, tj. prostřednictvím etického kodexu, komunikační politikou, opatřeními v oblasti řízení a organizace procesů atp.

Organizační uspořádání systému řízení rizika úvěrového, tržního, likvidity, operačního a koncentrace

Proces řízení rizik je v ČEB nezávislý na obchodních útvarech. Hlavní zásadou je organizační a personální oddělení činností a odpovědností jednotlivých organizačních útvarů ČEB za účelem zamezení konfliktu zájmů.

Výkonnou jednotkou pro tento proces je Úsek řízení rizik. Řízením úvěrového rizika spojeného s jednotlivými transakcemi je pověřen Odbor řízení úvěrového rizika. Řízením úvěrového rizika na portfoliové úrovni, tržních rizik, operačních rizik, rizika likvidity, rizika koncentrace a rizik spojených s provozem informačních systémů je pověřen Odbor řízení bankovních rizik.

Proces řízení rizik je zastřešen představenstvem, které odpovídá za celkový systém řízení rizik v ČEB. V souladu se stanovami představenstvo delegovalo některé ze svých pravomocí na výbory ČEB, které jsou v těchto vymezených oblastech rozhodovacími orgány a poradními orgány vedoucích zaměstnanců ČEB. Výbory ČEB jsou součástí řídicího a kontrolního systému ČEB:

- Komise pro řízení aktiv a pasív (dále „ALCO“) pro rozhodování a posuzování veškerých otázek spjatých s problematikou tržních rizik a rizika likvidity, včetně schvalování a pravidelného přehodnocování soustavy limitů a velikosti limitů pro řízení tržního rizika a rizika likvidity a schvalování návrhů na strukturu aktiv, závazků a podrozvahových položek a strategie řízení úrokového rizika;
- Úvěrový výbor pro rozhodování a posuzování veškerých otázek spjatých s problematikou řízení úvěrového rizika, včetně schvalování a pravidelného přehodnocování soustavy limitů a velikosti limitů pro řízení úvěrového rizika a rizika koncentrace a schvalování vybraných obchodních případů;
- Komise pro řízení operačních rizik (dále jen „ORCO“) pro celou oblast rozhodování a posuzování operačních rizik, včetně všech oblastí vztahujících se k řízení informační bezpečnosti ČEB.

Dozorčí rada odpovídá za celkové monitorování rizikového procesu v ČEB.

Funkčnost a účinnost systému řízení rizik je předmětem kontroly útvaru Vnitřní audit.

1.1 Úvěrové riziko

ČEB je vystavena úvěrovému riziku především z titulu financování a poskytování podpořeného financování a navazujících služeb ve smyslu zákona č. 58/1995 Sb. a z aktivity ČEB na finančních trzích.

1.1.1 Systém pro provádění úvěrových obchodů

Všechny útvary zapojené v ČEB do úvěrového procesu používají pro provádění úvěrových obchodů jednotně a transparentně konzistentní standardy pro:

- a) přípravu obchodů, včetně získání informací,
- b) schválení a provádění obchodů,
- c) vedení dokumentace a údržbu obchodů,
- d) monitoring úvěrového rizika,
- e) rizikové pohledávky a pro nápravné akce,
- f) měření úvěrového rizika, kterými se řídí všichni účastníci úvěrového procesu,

které jsou rozpracovány ve vnitřních předpisech ČEB. Tyto útvary průběžně vyhodnocují účinnost systému pro provádění úvěrových obchodů a na základě tohoto vyhodnocení systém případně modifikují.

Schvalování úvěrových obchodů probíhá bez výjimek podle standardizovaných procedur. V rámci úvěrového procesu je důsledně oddělena obchodní činnost od řízení rizik, monitoringu úvěrových obchodů, uvolňování finančních prostředků a jejich vypořádání. ČEB má nastavený systém schvalovacích pravomocí v závislosti na celkovém limitu na klienta.

Obchody s osobami se zvláštním vztahem k ČEB sjednává na základě podmínek obvyklých na daném trhu.

Každý úvěrový obchod je vyhodnocen individuálně s ohledem na jeho výši, složitost a rizika. Techniky a nástroje omezující úvěrové riziko (zajištění) nemohou nahradit nedostatek informací pro vyhodnocení finanční a ekonomické situace protistrany.

Úvěrové spisy obsahují všechny informace nezbytné pro zjištění aktuální finanční situace dlužníka nebo protistrany, jakož i dostatečné informace ke zpětnému dohledání přijatých rozhodnutí a historie úvěru (auditní stopa). Zainteresané útvary pravidelně prověřují úplnost a aktuálnost úvěrových spisů.

1.1.2 Systém měření a sledování úvěrového rizika

Pro oblast úvěrového rizika ČEB udržuje ustálený systém řízení, který monitoruje sledované expozice a porovnává je s limity stanovenými regulátorem nebo odvozené od akceptovatelné míry úvěrového rizika. Pro měření a sledování úvěrového rizika jsou v ČEB standardně využívány tyto metody a nástroje:

- **řízení rizika dlužníka**

- posuzování a monitoring bonity klienta, stanovení interního ratingu na klienta, které jsou výsledkem komplexní a nezávislé analýzy hodnoceného subjektu posuzující jeho schopnost a ochotu dostát včas a v plné míře všem svým splatným závazkům, včetně jeho finanční a ekonomické situace; v závislosti na druhu produktu a typu protistrany jsou posuzovány zejména následující aspekty:
 - finanční a ekonomická situace protistrany,
 - účel provedení úvěrového obchodu,
 - zdroje splácení,
 - kvalita a dostatečnost zajištění,
 - situace v ekonomickém odvětví klienta,
 - navrhované podmínky pro provedení obchodu;
- pro posuzování míry rizika klientů má ČEB vytvořený interní ratingový model (ČEB provádí validaci ratingového modelu v souladu s obvykle používanými metodami);
- pro účely hodnocení zemí ČEB přebírá rizikovou klasifikaci zemí, na které se shodly exportní úvěrové agentury účastníci se „Ujednání o pravidlech pro státem podporované vývozní úvěry“ v rámci OECD (country risk classification);
- pravidelné sledování vazeb mezi subjekty a struktury ekonomicky spjatých osob (dále „ESS“);
- stanovení limitu na dlužníka (úvěrové rámce, treasury limity na rozvahové a podrozvahové položky, settlement limity);
- stanovení signálních limitů angažovanosti a sledování volných limitů angažovanosti,
- pravidelné čtvrtletní hodnocení vývoje pohledávek a klientů, kategorizace pohledávek, tvorba opravných položek a rezerv;
- stresové testování (predikce dopadu do hospodářského výsledku ČEB v případě selhání dlužníků);

- **řízení rizika obchodního případu**

- posuzování a monitoring specifických rizik obchodního případu především s ohledem na kvalitu zajištění, stanovení akceptovatelné míry zajištění a rizikové marže;
- analýza angažovanosti a rizika koncentrace (nedílná součást návrhu na schválení obchodního případu);
- pravidelné dohlídky na místě;

- **řízení rizika portfolia**

- pravidelné měsíční analýzy úvěrového rizika portfolia (prezentace rozložení úvěrového portfolia z pohledu rizikově vážených expozič); ČEB minimálně ročně prověřuje funkčnost nástrojů a reálnost vstupních dat, které používá při analýzách úvěrového portfolia a odhadů jeho budoucího vývoje, včetně platnosti předpokladů stresových testů;
- stanovení limitů pro omezení úvěrového rizika portfolia (na úrovni vnitřně stanovených

portfolií ČEB, např. portfolio pro investování vlastního kapitálu);

- kontrola dodržování limitů na denní bázi;
- čtvrtletní stresové testování úvěrového portfolia (např. změny tržních faktorů, externích ratingů, splnění podmínky financování v domácí měně pro uplatnění preferenční rizikové váhy vlády ČR 0%).

1.1.3 **Organizační uspořádání systému řízení úvěrového rizika**

Výkonnou jednotkou pro řízení úvěrového rizika spojeného s jednotlivými transakcemi, zejména hodnocením bonity klientů, obchodního případu a hodnocením vývoje pohledávek a klientů, je Odbor řízení úvěrového rizika.

Výkonnou jednotkou pro řízení úvěrového rizika na portfoliové úrovni je Odbor řízení bankovních rizik.

Rozhodovacím orgánem a poradním orgánem vedoucích zaměstnanců ČEB je Úvěrový výbor, na který představenstvo delegovalo své pravomoci v oblasti rozhodování a posuzování otázek spjatých s problematikou řízení úvěrového rizika, zejména způsobu výpočtu a měření úvěrového rizika, schvalování a pravidelného přehodnocování soustavy limitů a velikosti limitů pro řízení úvěrového rizika a schvalování vybraných obchodních případů.

Proces řízení úvěrového rizika je zastřešen představenstvem, které odpovídá za celkový systém řízení úvěrového rizika v ČEB, včetně schvalování strategie řízení úvěrového rizika a stanovuje akceptovanou míru úvěrového rizika.

1.1.4 **Systém vyhodnocování a ohlašování úvěrového rizika**

Vedení ČEB je denně informováno o aktuálním úvěrovém riziku, zejména o dodržování regulatorních limitů angažovanosti a signálních limitů angažovanosti stanovených ČEB (přehled angažovanosti, volné signální limity angažovanosti, volné limity pro obchodování odboru Treasury, přehled uzavřených treasury obchodů za předchozí pracovní den atp.).

Odbor řízení bankovních rizik předkládá k projednání Úvěrovému výboru měsíčně výsledky analýzy úvěrového portfolia a čtvrtletně výsledky stresového testování úvěrového portfolia. Zpráva obsahuje přehled nejdůležitějších faktorů, které přispívají k nárůstu i poklesu úvěrového rizika ČEB. Úvěrový výbor může doporučit postupy pro eliminaci a snížení úvěrového rizika.

Členové Úvěrového výboru jsou neprodleně informováni o všech překročeních limitů nebo signálních limitů stanovených pro řízení úvěrového rizika. O překročení limitů ohrožujících dodržení akceptované míry úvěrového rizika, resp. limitů stanovených regulátorem, je informováno představenstvo.

Představenstvo je pravidelně čtvrtletně informováno o míře podstupovaného úvěrového rizika, dodržování akceptované míry úvěrového rizika a o využití limitů a signálních limitů stanovených ČEB, v rámci informace o stavu a vývoji rizik.

O míře podstupovaného úvěrového rizika, včetně využití limitů, je informována čtvrtletně dozorčí rada.

1.1.5 **Techniky snižování úvěrového rizika, strategie a procesy sledování efektivnosti těchto technik**

ČEB odpovídajícím způsobem řídí rizika, kterým je nebo může být vystavena v souvislosti s používanými technikami snižování úvěrového rizika. Bez ohledu na používání technik snižování úvěrového rizika nadále provádí plné posuzování úvěrového rizika spojeného s expozicemi.

ČEB zřizuje Knihu zajištění, která obsahuje právní analýzu jednotlivých technik snižování úvěrového rizika a doporučení pro využívání těchto technik pro jednotlivé typy produktů.

Pro jednotlivé typy zajištění vedené v Knize zajištění je stanovena metodika výpočtu akceptovatelné hodnoty zajištění, včetně postupů ověřování, zda zajištění je a bude vymahatelné a realizovatelné s přihlédnutím k charakteru jednotlivých typů zajištění a k právním rizikům, která jsou s nimi spojena, při zachování principu dostatečné obezřetnosti (s využitím analýzy dat o dříve realizovaných zajišťovacích prostředcích).

Zavedení nových a všechny změny v nastavení schválených typů zajištění musí být předem schváleny Úvěrovým výborem, včetně metodiky výpočtu akceptovatelné hodnoty zajištění a v dostatečném rozsahu zdokumentovány v Knize zajištění. Úvěrový výbor minimálně jednou ročně Knihu zajištění vyhodnocuje.

Základní technikou snižování úvěrového rizika ČEB je pojištění vývozních úvěrových rizik EGAP. Ve smyslu zákona č. 58/1995 Sb. je ČEB povinna sjednat na zabezpečení splácení poskytnutého podpořeného financování zajištění, s výjimkou refinančních úvěrů, pokud není sjednáno pojištění vývozních úvěrových rizik pojistitelných EGAP podle § 1 odst. 2 zákona č. 58/1995 Sb.

K zajištění úvěrového rizika ČEB používá dále zejména hotovostní kolaterál uložený u ČEB, bankovní záruky vystavené subjekty se sídlem v zemích EU a OECD, případně tuzemskými bonitními bankami nebo dluhové cenné papíry vydané centrální vládou ČR. Banka akceptuje i další druhy zajištění.

ČEB v současnosti nevyužívá k minimalizaci úvěrového rizika kreditní deriváty.

Přijaté zajištění je evidováno u jednotlivých produktů v IS.

1.2 **Riziko koncentrace**

Riziko koncentrace vyplývá v ČEB především z koncentrace úvěrového rizika vůči skupině osob, kde pravděpodobnost jejich selhání je ovlivněna společným faktorem rizika, např. odvětvím nebo teritoriem.

Pro oblast řízení rizika koncentrace ČEB udržuje ustálený systém řízení, který monitoruje sledované expozice a porovnává je s limity odvozenými od akceptované míry rizika koncentrace.

1.2.1 **Systém měření a sledování rizika koncentrace**

Pro měření a sledování rizika koncentrace jsou v ČEB standardně využívány tyto metody a nástroje:

- monitoring koncentrace úvěrového rizika z pohledu země sídla dlužníka, země vývozu, odvětví,
- stanovení limitů pro omezení rizika koncentrace pro země sídla dlužníka, země vývozu, odvětví,
- kontrola dodržování limitů na denní bázi,
- analýza rizika koncentrace pro nové obchodní případy - součástí návrhu na schválení nového obchodního případu je analýza rizika koncentrace v porovnání se stanovenými limity,
- měsíční analýza rizika koncentrace,
- čtvrtletní stresové testování rizika koncentrace - kvantifikuje pravděpodobné dopady mimořádných situací do výsledku hospodaření ČEB (predikuje hospodářský výsledek ČEB v případě selhání dlužníků ve vazbě na nepříznivé podmínky v odvětví či teritoriu).

Významné koncentrace úvěrového rizika vyplývající z angažovanosti vůči jedné osobě nebo jedné ESS, resp. vůči jedné osobě nebo jedné ESS se zvláštním vztahem k ČEB, sleduje ČEB v rámci metod řízení úvěrového rizika.

1.2.2 **Organizační uspořádání systému řízení úvěrového rizika**

Výkonnou jednotkou pro řízení rizika koncentrace je Odbor řízení bankovních rizik.

Rozhodovacím orgánem a poradním orgánem vedoucích zaměstnanců ČEB je Úvěrový výbor, na který představenstvo delegovalo své pravomoci v oblasti rozhodování a posuzování otázek spjatých s problematikou řízení rizika koncentrace, zejména způsobu výpočtu a měření rizika koncentrace, schvalování a pravidelného přehodnocování soustavy limitů a velikosti limitů pro řízení rizika koncentrace.

Proces řízení rizika koncentrace je zastřešen představenstvem, které odpovídá za celkový systém řízení rizika koncentrace v ČEB, včetně schvalování strategie řízení rizika koncentrace a stanovuje akceptovanou míru rizika koncentrace.

1.2.3 Systém vyhodnocování a ohlašování rizika koncentrace

Vedení ČEB je denně informováno o dodržování limitů stanovených pro omezení rizika koncentrace.

Odbor řízení bankovních rizik předkládá k projednání Úvěrovému výboru měsíčně výsledky analýzy rizika koncentrace a čtvrtletně výsledky stresového testování rizika koncentrace. Zpráva obsahuje přehled nejdůležitějších faktorů, které přispívají k nárůstu i poklesu rizika koncentrace ČEB. Úvěrový výbor může doporučit postupy pro eliminaci a snížení rizika koncentrace.

Členové Úvěrového výboru jsou neprodleně informováni o všech překročeních limitů nebo signálních limitů stanovených pro řízení rizika koncentrace. O překročení limitů ohrožujících dodržení akceptované míry rizika koncentrace je informováno představenstvo.

Představenstvo je pravidelně čtvrtletně informováno o míře podstupovaného rizika koncentrace, dodržování akceptované míry rizika koncentrace a o využití limitů pro riziko koncentrace stanovených ČEB, v rámci informace o stavu a vývoji rizik.

O míře podstupovaného rizika koncentrace, včetně využití limitů, je informována čtvrtletně dozorčí rada.

1.2.4 Techniky snižování úvěrového rizika, strategie a procesy sledování efektivnosti těchto technik

ČEB sleduje dále riziko koncentrace z používání technik snižování úvěrového rizika a rizika spojená s velkou nepřímou úvěrovou angažovaností vůči poskytovatelům zajištění.

Vzhledem k tomu, že jiné koncentrace rizik vůči poskytovatelům zajištění, než rizika spojená se zajištěním úvěrového rizika pojištěním EGAP ve smyslu zákona č. 58/1995 Sb., jsou nevýznamná, je toto riziko průběžně monitorováno, není však omezováno limity.

1.3 Tržní riziko

Tržní rizika (úrokové a měnové) vyplývají z otevřených pozic v oblasti úrokových a měnových produktů, které podléhají všeobecným i specifickým pohybům trhu.

Řízení tržního rizika v ČEB je proces zahrnující identifikování, měření a průběžnou kontrolu využití limitů, analyzování a pravidelné vykazování jednotlivých rizik komisi ALCO a vedení ČEB s cílem řídit negativní finanční dopady, ke kterým v důsledku těchto nepříznivých změn tržních cen může dojít.

1.3.1 Systém měření a sledování tržního rizika

Pro oblast tržních rizik ČEB udržuje ustálený systém řízení, který na denní bázi monitoruje stav rizikových expozic a porovnává je s limity odvozenými od akceptované míry tržních rizik.

Úrokové a měnové riziko je řízeno prostřednictvím následujících metod:

- **řízení úrokového rizika**

- gapová analýza;
- durační analýza;
- analýza úrokové sensitivity (změna hodnoty otevřené úrokové pozice pro danou měnu a daný časový horizont způsobenou změnou příslušné výnosové křivky o 0,01 %);

- **řízení měnové rizika**

- analýza měnové sensitivity (změna v hodnotě otevřené měnové pozice pro danou měnu způsobenou 1% změnou měnových kurzů);

- **řízení souhrnného tržního rizika**

- Value at Risk (VaR) – ČEB používá historickou metodu a kovariančně-varianční metodu na hladině spolehlivosti 99 % s desetidenním výhledem na základě 260-ti denní historie (odhad maximální očekávané ztráty na základě stanovených předpokladů);
- v rámci modelu VaR měří ČEB odděleně také úrokové a měnové riziko;
- zpětné testování na denní bázi - ověřování modelu VaR a jeho vstupních předpokladů.

ČEB pravidelně čtvrtletně provádí stresové testování dopadu významných změn na finančních trzích na úroveň podstupovaných tržních rizik. Stresově je testována:

- měnová sensitivity – dopad změny kurzů o 20 %;
- úroková sensitivity – dopad posunu křivek až o 200 bp a změny jejich tvaru;
- VaR – test historických scénářů (např. „Pád Lehman Brother“) a dopad změny korelačních závislostí.

ČEB k minimalizaci měnových a úrokových rizik využívá měnové spotové operace a termínové operace (forwardy, měnové swapy, úrokové swapy). ALCO schvaluje strategii řízení úrokového rizika.

1.3.2 Organizační uspořádání systému řízení tržního rizika a rizika likvidity

Výkonnou jednotkou pro řízení tržního rizika a rizika likvidity je Odbor řízení bankovních rizik.

Rozhodovacím orgánem a poradním orgánem vedoucích zaměstnanců ČEB pro rozhodování a posuzování veškerých otázek spjatých s problematikou tržních rizik a rizika likvidity, včetně

schvalování a pravidelného přehodnocování soustavy limitů a velikosti limitů pro řízení tržního rizika a rizika likvidity a schvalování návrhů na strukturu aktiv, závazků a podrozvahových položek, je komise ALCO, na kterou představenstvo delegovalo své pravomoci.

Proces řízení tržního rizika a rizika likvidity je zastřešen představenstvem, které odpovídá za celkový systém řízení tržního rizika a rizika likvidity v ČEB, včetně schvalování strategie řízení tržního rizika a rizika likvidity a stanovuje akceptovanou míru tržního rizika.

1.3.3 Systém vyhodnocování a ohlašování tržního rizika a rizika likvidity

Vedení ČEB je denně informováno o aktuální expozici vůči tržním rizikům (informace o hodnotě VaR a zpětném testování VaR, výsledky citlivostní analýzy a informace o měnovém riziku) a o riziku likvidity (základní scénář likvidity, dodržování limitů a ukazatelů likvidity).

Pravidelně měsíčně je v souhrnné formě předkládána zpráva o stavu a vývoji tržních rizik a rizika likvidity výboru ALCO.

Představenstvo je pravidelně čtvrtletně informováno o míře podstupovaného tržního rizika a o likvidní situaci, včetně využití limitů a signálních limitů ČEB a akceptované míře tržního rizika, v rámci informace o stavu a vývoji rizik.

O míře podstupovaných tržních rizik a rizika likvidity, včetně využití limitů, je informována čtvrtletně dozorčí rada.

Členové ALCO jsou neprodleně informováni o všech překročeních limitů nebo signálních limitů stanovených pro řízení tržních rizik nebo rizika likvidity. O překročení limitů ohrožujících dodržení akceptované míry tržního rizika je informováno představenstvo.

1.4 Riziko likvidity

1.4.1 Systém měření a sledování rizika likvidity

Pro oblast řízení rizika likvidity ČEB udržuje ustálený systém řízení, který na denní bázi monitoruje stav a výhled likvidity a porovnává je se stanovenými limity. Pro účely řízení rizika likvidity má ČEB stanoveny postupy, které umožňují:

- měření rizika likvidity v časových gapech,
 - měření rizika likvidity podle hlavních měn a souhrnně v CZK za všechny měny,
 - kontrolu dodržování poměrových ukazatelů likvidity a limitů likvidity na denní bázi,
 - kontrolu dodržování povinných minimálních rezerv.
- **řízení krátkodobé likvidity na denní bázi probíhá prostřednictvím:**
 - měření a porovnávání přílivu a odlivu peněžních prostředků ve všech obchodovaných měnách, tj. sledování čistých peněžních toků, pro období nejméně 5 pracovních dní dopředu;

- gapové analýzy měřící maximální kumulovaný odtok peněžních prostředků a limitů v jednotlivých měnách a časových gapech;
-
- **řízení středně a dlouhodobé likvidity na měsíční bázi probíhá prostřednictvím:**
- gapové analýzy měřící maximální kumulovaný odtok peněžních prostředků a limitů v jednotlivých měnách a časových gapech;
- poměrových ukazatelů a limitů, které zajišťují optimální strukturu splatnosti aktiv a pasív;
- limitů pro nestabilní zdroje financování zamezujících vysokou koncentraci takových zdrojů.

ČEB čtvrtletně na základě stresových scénářů simuluje specifická rizika (např. změnu podmínek na finančních trzích, na kterých ČEB operuje, likvidní problémy největších dlužníků, změnu ratingu ČEB apod.) a kvantifikuje pravděpodobné dopady do likvidních pozic při změně realizovatelné splatnosti jednotlivých položek anebo změně likvidních předpokladů používaných pro základní scénář.

ČEB nejméně jednou ročně provádí zpětného testování likvidity, tj. srovnání předchozích odhadů míry podstupovaného rizika se skutečnými výsledky.

Pro případ likvidních problémů v rámci mimořádných situací jsou připraveny pohotovostní plány, které obsahují zejména:

- zásady a konkrétní postupy pro řešení mimořádných krizových okolností;
- postupy, které zajišťují přístup k záložním finančním zdrojům.

Pro zajištění finančních zdrojů pro financování obchodních aktivit ČEB v hlavních měnách je zpracován Plán získávání zdrojů (potřeba finančních zdrojů vyplývající z finančně-obchodního plánu na příslušný rok).

ČEB pravidelně ověřuje spolehlivost smluvně zajištěných záložních zdrojů, které může využít v případě výpadku likvidity na finančním trhu. Kvůli nepříznivému vývoji kreditních marží ČEB průběžně přehodnocuje strukturu získávaných zdrojů tak, aby dopady krize do hospodářského výsledku ČEB byly minimální.

1.5 **Operační riziko**

1.5.1 **Systém měření a sledování operačního rizika**

Systémem řízení operačního rizika v ČEB se rozumí proces, který monitoruje, zmírňuje a odstraňuje příčiny událostí operačního rizika, nebo minimalizuje dopad efektů operačního rizika. Jeho součástí jsou právní normy, vnitřní předpisy a postupy.

Řízení operačního rizika je nezbytnou součástí plánovacích, rozhodovacích a denních procesů ČEB.

Systém řízení operačních rizik se sestává z identifikace operačních rizik, jejich monitorování a měření, reportování operačních rizik a přijímání opatření ke snížení operačních rizik (vytvoření nápravných plánů).

Operační riziko se hodnotí z hlediska pravděpodobnosti jeho výskytu a závažnosti dopadu v případě jeho výskytu. ČEB zvolila kvalitativní přístup k hodnocení rizika, který je jednodušší a rychlejší (ve srovnání s kvantitativním), je ale více subjektivní. Hodnocení vychází z kvalifikovaného odhadu a používá stupnice pro hodnocení pravděpodobnosti výskytu a úrovně dopadu. Identifikace, ohodnocení rizika a identifikace opatření se provádí nejméně jednou ročně (formou analýzy rizik nebo její aktualizace).

Za řízení operačního rizika je primárně zodpovědný vedoucí útvaru, kde riziko vzniká. Každý zaměstnanec ČEB je povinen ohlásit každé nově identifikované riziko, byť nemusí vznikat v jeho kompetenci nebo útvaru.

Všechny útvary ČEB používají konzistentní postupy pro identifikaci, měření, monitorování a hlášení o stavu a vývoji operačních rizik jednotně a transparentně. Tyto standardy stanovuje, pravidelně vyhodnocuje a upravuje komise ORCO.

Jako základní nástroj pro řízení operačního rizika má ČEB zaveden systém včasného varování založený na soustavě rizikových indikátorů a signálních limitů, které mají upozorňovat na zvýšení pravděpodobnosti nastání události některých operačních rizik. V rámci monitoringu jsou zavedena jednotná pravidla pro sledování událostí operačního rizika.

Každý útvar ČEB má nastaven vhodný systém řídicích a kontrolních procedur, který je přiměřený úrovni operačních rizik, včetně řádné dokumentace a zajištění kompletního zaškolení zaměstnanců útvaru. Dále stanoví stupeň adekvátnosti a efektivnosti kontrol a stupeň kvality těchto kontrol zřízených pro minimalizaci operačního rizika.

Zainteresované útvary stanoví, pokud je to možné, rizikové indikátory, které jsou schopny včas zachytit nárůst pravděpodobnosti nastání události operačního rizika a navrhnou velikosti signálních limitů k rizikovým indikátorům, které schvaluje ORCO. Signální limit musí být stanoven v takové výši, aby zaručoval včasnou nápravnou akci při eskalaci rizika.

1.5.2 Organizační uspořádání systému řízení operačního rizika

Sběr údajů o událostech operačních rizik, jejich efektech, klíčových rizicích, rizikových indikátorech a signálních limitech operačního rizika zajišťuje Odbor řízení bankovních rizik.

Rozhodovacím orgánem a poradním orgánem vedoucích zaměstnanců ČEB pro celou oblast rozhodování a posuzování operačních rizik je komise ORCO, na kterou představenstvo delegovalo své pravomoci.

Banka si je vědoma významnosti řízení operačního rizika, proto je do procesu řízení operačního rizika zapojeno představenstvo, které schvaluje strategii řízení operačního rizika. Představenstvo

stanovuje akceptovanou míru operačního rizika formou akceptace úrovně operačních rizik pro jednotlivé produkty, činnosti a systémy ČEB.

1.5.3 Systém vyhodnocování a ohlašování operačního rizika

Čtvrtletně anebo aktuálně podle vývoje operačních rizik je o celkové expozici ČEB vůči operačním rizikům (souhrnný přehled vývoje operačních rizik s vyhodnocením událostí a efektů operačních rizik) informována komise ORCO, která dále projednává:

- Bezpečnost informačních systémů;
- Incidents;
- Implementace přijatých protopatření;
- Rizikové indikátory.

Představenstvo je pravidelně čtvrtletně informováno o míře podstupovaného operačního rizika, včetně vývoje operačních rizik s vyhodnocením událostí a efektů operačních rizik, v rámci informace o stavu a vývoji rizik.

O míře podstupovaného operačního rizika je informována čtvrtletně dozorčí rada.

2. Údaje o kapitálu

Struktura regulatorního kapitálu vychází především z upsaného a splaceného základního jmění od akcionářů Banky, zákonných rezervních fondů, fondů tvořených ze zisku ČEB a zisku za běžné účetní období podle mezitímní účetní závěrky ověřené auditorem (složka Tier 1). Fondem tvořeným ročními přídělky ze zisku ČEB je fond vývozních rizik vytvořený ke krytí ztrát, které ČEB mohou vzniknout při poskytování produktů podpořeného financování z nepředvídatelných rizik a rizik, na která nebylo možné sjednat plnohodnotné zajištění.

Údaje o kapitálu jsou uvedeny v bodě 5.8. Informace o České exportní bance, a.s., k 31. prosinci 2008

3. Údaje o kapitálové přiměřenosti a výši kapitálových požadavků

3.1 Systém vnitřně stanoveného kapitálu

Systém vnitřně stanoveného kapitálu zavedla ČEB od 1. 1. 2008. V rámci systému vnitřně stanoveného kapitálu ČEB měří kromě rizik, ke kterým tvoří kapitálové požadavky podle Vyhlášky ČNB č. 123/2007 Sb., další podstupovaná rizika. V návaznosti na rizikový profil a současné i předpokládané aktivity měří ČEB v rámci systému vnitřně stanoveného kapitálu:

- úvěrové riziko, včetně rizika vyplývajícího z úvěrových rámců a volných limitů pro obchodování,

- tržní riziko, včetně tržního rizika investičního portfolia,
- riziko koncentrace,
- riziko likvidity,
- operační riziko.

Riziko reputační a strategické ČEB řídí kvalitativními postupy, tj. prostřednictvím etického kodexu, komunikační politikou, opatřeními v oblasti řízení a organizace procesů atp.

Metody pro vyhodnocování a měření jednotlivých rizik a strukturu kapitálu pro krytí podstupovaných rizik schvaluje představenstvo ve Strategii řízení kapitálu. Struktura kapitálu vychází z regulatorního kapitálu podle Vyhlášky ČNB č. 123/2007 Sb.

Systém vnitřně stanoveného kapitálu je součástí celkového řídicího a kontrolního systému ČEB. Manažerskou odpovědnost za řádné a trvalé fungování systému vnitřně stanoveného kapitálu mají členové představenstva. Výkonnou odpovědnost za nastavení a průběžné fungování systému nese Odbor řízení bankovních rizik.

Z hlediska operativního řízení ČEB stanovuje pro systém vnitřně stanoveného kapitálu roční horizont.

Systém vnitřně stanoveného kapitálu ČEB vyhodnocuje čtvrtletně.

3.2 Kapitálová přiměřenost podle Vyhlášky ČNB č. 123/2007 Sb.

ČEB používá pro výpočet kapitálových požadavků ve smyslu Vyhlášky ČNB č. 123/2007 Sb. standardizovanou metodu. ČEB stanovuje následující kapitálové požadavky:

- kapitálový požadavek k úvěrovému riziku investičního portfolia,
- kapitálový požadavek k měnovému riziku,
- kapitálový požadavek k operačnímu riziku.

Při výpočtu kapitálových požadavků ČEB postupuje podle Vyhlášky ČNB č. 123/2007 Sb.

V souladu se Strategií zařazování nástrojů do investičního nebo obchodního portfolia, kterou schvaluje představenstvo, ČEB nevytváří obchodní portfolio a netvoří k němu kapitálové požadavky. ČEB využívá možnosti obchodů na mezibankovních trzích výhradně za účelem investování volných finančních prostředků nebo jako standardního nástroje k zajištění nástrojů nebo pozic nástrojů zařazených v investičním portfoliu proti úrokovému a měnovému riziku a neobchoduje s nimi za účelem dosažení zisku.

Údaje o kapitálových požadavcích jsou uvedeny v bodě 5.9. Informace o České exportní bance, a.s., k 31. prosinci 2008.

4. Doplnující údaje o výši jednotlivých kapitálových požadavků

ČEB nevytváří obchodní portfolio a netvoří k němu kapitálové požadavky.

Kapitálový požadavek k měnovému riziku tvoří k nástrojům zařazeným v investičním portfolio, pokud celková měnová pozice přesahuje 2 % kapitálu pro regulační účely. Ke dni 31. 12. 2008 ČEB netvořila kapitálový požadavek k měnovému riziku.

ČEB nemá ve svém portfolio úvěrové deriváty.

4.1 Posuzování vnitřně stanoveného kapitálu pro riziko protistrany a úvěrových limitů pro expozice vůči protistranám

V rámci systému vnitřního kapitálu ČEB měří a stanovuje kapitálové požadavky k riziku protistrany a riziku vyplývajícím z úvěrových limitů pro expozice vůči protistranám v rámci metod měření úvěrového rizika. V roce 2008 ČEB neuplatňovala při výpočtu kapitálového požadavku k úvěrovému riziku započtení přijatého kolaterálu k repo operacím.

K volným úvěrovým limitům pro expozice vůči protistranám přistupuje ČEB jako k poskytnutým nevyčerpaným úvěrovým příslibům, tj. hodnotu volné expozice násobí konverzním faktorem 0,5.

4.2 Zásady pro kolaterál používaný v repo obchodech

ČEB má stanoveny podmínky uznatelnosti majetkové zajištění týkající se přijímaných typů a hodnoty kolaterálu pro uzavírání obchodů dealery při záměru zohledňovat započtení při výpočtu kapitálového požadavku k úvěrovému riziku investičního portfolio, které schvaluje Úvěrový výbor.

Hodnota dluhových cenných papírů přijatých jako kolaterál v repo obchodech musí na počátku obchodu přesahovat hodnotu zajišťované expozice o 5 %. V případě existence nesouladu měny expozice a kolaterálu se zvyšuje požadavek na přesah zajišťované expozice na celkových 10%.

Kolaterál musí plně pokrývat úvěrové riziko zajišťované expozice. Kolaterál nesmí být nakoupeným podřízeným dluhem. Stupeň korelace mezi hodnotou přijatého kolaterálu a úvěrovou kvalitou dlužníka musí být nevýznamný.

4.3 Úvěrové riziko z derivátů zařazených v investičním portfolio (v mil. CZK):

kladná reálná hodnota (RH)	výše možných užiteků ze započtení	kladná RH po zohlednění užiteků ze započtení	výše přijatého kolaterálu	kladná RH po zohlednění možných užiteků ze započtení a po zohlednění přijatého kolaterálu (nesoulad měn)
1 539	0	1 539	1 578	139

ČEB v roce 2008 neuplatňovala započtení kolaterálu u derivátů při výpočtu kapitálového požadavku k úvěrovému riziku investičního portfolio.

5. Doplnující údaje o úvěrovém riziku a riziku rozmělnění

5.1 Definice pohledávky po splatnosti a pohledávky se znehodnocením

Pohledávka po splatnosti je taková pohledávka, jejíž splátka jistiny nebo příslušenství nebyla v termínu stanoveném smluvními podmínkami uhrazena vůbec, nebo jen částečně.

Finanční aktivum nebo skupina finančních aktiv jsou znehodnocené, pokud se objevily objektivní důkazy o znehodnocení aktiva jako výsledek jedné či více skutečností nastalých po prvotním zachycení aktiva („ztrátová událost“) a tato skutečnost měla dopad na odhad očekávaných budoucích splátek plynoucích z finančního aktiva nebo skupiny aktiv.

5.2 Popis metod pro stanovení výše opravných položek a rezerv

ČEB čtvrtletně zkoumá, zda existují objektivní důkazy o znehodnocení jednotlivého finančního aktiva. Pokud neexistují žádné objektivní důkazy o znehodnocení finančního aktiva posuzovaného individuálně, zahrne ČEB toto aktivum do skupiny finančních aktiv se stejnou úvěrovou charakteristikou a zkoumá případné znehodnocení v rámci této skupiny. Jestliže existuje objektivní důkaz, že došlo ke znehodnocení pohledávky, výše ztráty plynoucí ze snížení její hodnoty je vypočítána jako rozdíl mezi účetní hodnotou a současnou hodnotou očekávaných budoucích peněžních toků diskontovaných původní efektivní úrokovou sazbou. Účetní hodnota aktiv je snížena prostřednictvím opravných položek a výše ztráty ze snížení hodnoty je zachycena ve výkazu zisku a ztráty.

ČEB tvoří rezervy na očekávanou ekonomickou ztrátu vzniklou z pravděpodobného plnění z úvěrových příslibů a vystavených záruk, pokud existuje povinnost (právní nebo věcná) z těchto závazků plnit a zároveň je možné provést přiměřeně spolehlivý odhad plnění.

5.3 Souhrnná výše expozic po zohlednění úprav ocenění a rezerv, ale bez zohlednění majetkového zajištění nebo osobního zajištění:

Typ expozice	(v mil. CZK)	31.12.2008
Expozice vůči centrálním vládám a centrálním bankám		3 273
Expozice vůči institucím		41 733
Podnikové expozice		49 730
Retailové expozice		0
Expozice zajištěné nemovitostmi		0
Expozice po splatnosti		230
Krátkodobé expozice vůči institucím a krátkod. podnik.expoz.		4 226
Ostatní expozice		581
Celkem		99 774

5.4 **Zeměpisné rozdělení souhrnné výše expozic po zohlednění úprav ocenění a rezerv, a to v členění podle významných kategorií expozic:**

Stát (v mil. CZK)	Expozice vůči centrálním vládám a centrálním bankám	Expozice vůči institucím	Podnikové expozice	Expozice po splatnosti	Krátkodobé expozice vůči institucím a krátkod. podnik. expoz.	Ostatní expozice	CELKEM
Azerbajdžánská republika	1 561	0	0	0	0	0	1 561
Běloruská republika	0	5	472	0	0	0	477
Bulharská republika	0	0	626	0	0	0	626
Česká republika	1 712	18 877	8 354	7	2 399	581	31 930
Čínská lidová republika	0	1	0	0	0	0	1
Francouzská republika	0	179	0	0	580	0	759
Gruzie	0	0	4 841	0	0	0	4 841
Íránská islámská republika	0	375	0	0	0	0	375
Irsko	0	0	0	0	0	0	0
Japonsko	0	0	0	0	2	0	2
Kubánská republika	0	297	0	0	0	0	297
Mongolsko	0	25	10	38	0	0	72
Nizozemské království	0	0	0	0	201	0	201
Norské království	0	55	0	0	0	0	55
Pákistánská islámská republika	0	0	0	0	68	0	68
Rakouská republika	0	6	0	0	908	0	915
Republika Černá Hora	0	0	1 325	0	0	0	1 325
Republika Tadžikistán	0	0	0	24	0	0	24
Ruská federace	0	5 917	22 228	0	1	0	28 146
Slovenská republika	0	0	3 877	0	0	0	3 877
Spojené království V. Británie a Sev. Irsko	0	13 263	51	0	36	0	13 349
Spojené státy americké	0	2 148	619	0	13	0	2 780
Spolková republika Německo	0	524	0	0	18	0	542
Španělské království	0	0	50	0	0	0	50
Turecká republika	0	0	2 649	0	0	0	2 649
Ukrajina	0	61	2 247	161	0	0	2 469
Vietnamská socialistická republika	0	0	2 383	0	0	0	2 383
CELKEM	3 273	41 733	49 730	230	4 226	581	99 774

5.5 **Rozdělení souhrnné výše expozic po zohlednění úprav ocenění a rezerv podle sektorů v členění podle kategorií expozic:**

Sektor (v mil. CZK)	Expozice vůči centrálním vládám a centrálním bankám	Expozice vůči institucím	Podnikové expozice	Expozice po splatnosti	Krátkodobé expozice vůči institucím a krátkod. podnik. expoz.	Ostatní expozice	CELKEM
Nefinanční podniky veřejné	0	0	3 352	0	0	0	3 352
Nefinanční podniky soukromé národní	0	0	4 921	7	0	0	4 928
Nefinanční podniky soukromé pod zahraniční kontrolou	0	0	81	0	0	0	81
Centrální banka	442	0	0	0	0	0	442
Banky soukromé pod zahraniční kontrolou	0	11 301	0	0	3 509	0	14 810
Ústřední vládní instituce bez státních a veřejných fondů	1 270	0	0	0	0	0	1 270
Nefinanční podniky (nerezidenti)	0	0	41 377	223	0	0	41 599
Obchodní banky (nerezidenti)	0	30 432	0	0	717	0	31 150
Ústřední vládní instituce	1 561	0	0	0	0	0	1 561
Nespecifikováno	0	0	0	0	0	581	581
CELKEM	3 273	41 733	49 730	230	4 226	581	99 774

5.6 Rozdělení souhrnné výše expozic podle zbytkové splatnosti, a to v členění podle kategorií expozic:

Splatnost (v mil. CZK)	Expozice vůči centrálním vládám a centrálním bankám	Expozice vůči institucím	Podnikové expozice	Expozice po splatnosti	Krátkodobé expozice vůči institucím a krátkod. podnik. expoz.	Ostatní expozice	CELKEM
Do 1 měsíce	442	419	19	0	4 158	0	5 038
1-3 měsíce	51	275	138	0	0	0	465
3-12 měsíců	113	1 512	4 547	0	68	0	6 241
1-5 let	680	26 171	6 033	0	0	0	32 884
Více než 5 let	1 987	13 355	38 966	0	0	0	54 308
Nespecifikováno	0	0	27	230	0	581	838
CELKEM	3 273	41 733	49 730	230	4 226	581	99 774

5.7 Souhrnná výše expozic se znehodnocením a po splatnosti v členění podle sektorů:

Sektor (v mil. CZK)	Expozice se znehodnocením			Expozice po splatnosti		
	Souhrnná výše expozic	Výše úprav ocenění a rezerv	Z toho změny úprav za r. 2008	Souhrnná výše expozic	Výše úprav ocenění a rezerv	Z toho změny úprav za r. 2008
Nefinanční podniky soukromé národní (rezidenti)	480	-176	-38	166	-158	-20
Nefinanční podniky (nerezidenti)	1 665	-62	-61	280	-57	-57
Obchodní banky (nerezidenti)	261	-0	-0	0	0	0
CELKEM	2 407	-238	-99	445	-215	-77

5.8 Souhrnná výše expozic se znehodnocením a po splatnosti v členění podle zeměpisných oblastí:

Zeměpisná oblast (v mil. CZK)	Expozice se znehodnocením		Expozice po splatnosti	
	Souhrnná výše expozice	Výše úprav ocenění a rezerv	Souhrnná výše expozice	Výše úprav ocenění a rezerv
Česká republika	480	-176	166	-158
Evropská unie	0	0	0	0
Zbytek světa	1 927	-62	280	-57
CELKEM	2 407	-238	445	-215

6. Doplňující údaje o úvěrovém riziku při použití standardizovaného přístupu

6.1 Označení zapsaných ratingových agentur nebo exportních úvěrových agentur

ČEB nepřebírá externí ratingy od žádné z agentur zapsané na seznamu agentur pro úvěrové hodnocení vedeném pro tyto účely ČNB.

Od 1. 1. 2008 ČEB používá externí ratingy, které jsou rizikovými skóre představujícími klasifikaci rizika dané země (country risk classification), na kterých se shodly exportní úvěrové agentury účastníci se „Ujednání o pravidlech pro státem podporované vývozní úvěry“ v rámci OECD (dále „externí ratingy OECD“):

Externí rating OECD	Riziková váha
0	0%
1	0%
2	20%
3	50%
4	100%
5	100%
6	100%
7	150%

pro kategorii expozic “expozice vůči centrálním vládám a centrálním bankám”.

6.2 Postup ČEB při výpočtu rizikově vážených expozic

Od 1. 1. 2008 postupuje ČEB za účelem výpočtu kapitálových požadavků k úvěrovému riziku investičního portfolia ve smyslu vyhlášky ČNB č. 123/2007 Sb. následovně:

- **pro expozice vůči centrálním vládám a centrálním bankám**, u kterých jsou splněny podmínky stanovené pro uplatnění preferenční rizikové váhy, používá preferenční rizikovou váhu 0%; pro ostatní expozice vůči centrálním vládám a centrálním bankám používá externí ratingy podle OECD;
- **pro expozice vůči institucím a podnikové expozice** používá ČEB minimální rizikovou váhu stanovenou vyhláškou ČNB č. 123/2007 Sb.:
 - a) pro krátkodobé expozice vůči institucím bez externího ratingu = 20%
 - b) pro dlouhodobé expozice vůči institucím bez externího ratingu = 50 %
 - c) pro expozice vůči podnikům bez externího ratingu = 100 %

s tím, že těmto expozicím nelze přidělit rizikovou váhu nižší, než je riziková váha přidělená expozicím vůči centrální vládě sídla instituce nebo podniku;
- **ostatním expozicím** riziková váha uvedená vyhláškou ČNB č. 123/2007 Sb.,
- **expozicím, pro které není riziková váha uvedena** vyhláškou ČNB č. 123/2007 Sb., rizikovou váhu 100 %.

6.3 Souhrnná výše expozic v členění podle rizikové váhy bez zohlednění majetkového nebo osobního zajištění a po zohlednění tohoto zajištění:

(v mil. CZK)

Riziková váha	Hrubá hodnota expozice	Pině upravená hodnota expozice E*	Hodnota expozice po konverzi	Rizikově vážená expozice
0%	2 056	48 997	38 872	0
20%	4 157	4 248	4 103	821
50%	41 079	41 257	8 377	4 189
100%	51 945	5 281	3 684	3 684
150%	774	12	10	15
CELKEM	100 010	99 795	55 046	8 708

7. Doplnující údaje o kapitálových požadavcích k operačním riziku

ČEB pro výpočet kapitálového požadavku k operačnímu riziku používá přístup základního ukazatele (tzv. přístup BIA).

Kapitálový požadavek k operačnímu riziku podle přístupu BIA je roven 15 % z hodnoty relevantního ukazatele. Relevantní ukazatel se stanovuje jako tříletý průměr součtu čistého úrokového a čistého neúrokového výnosu z údajů za poslední 3 účetní období podle údajů účetní závěrky ČEB ověřené auditorem. Do výpočtu hodnoty relevantního ukazatele ČEB zahrnuje i výnosy z pojistného plnění přijatého od EGAP.

Na rok 2008 představovaly vlastní zdroje na krytí operačního rizika částku 46,2 mil. CZK.

8. Doplnující údaje o akciových expozicích v investičním portfoliu

ČEB ve svém portfoliu nemá žádné akciové expozice. Nabývání majetkových cenných papírů či obchodování s majetkovými cennými papíry nemá ČEB ve svých strategických záměrech.

Majetkové účasti může ČEB nabývat pouze v rozsahu vymezeném v § 6 odst. 3 zákona č. 58/1995 Sb.

9. Doplnující údaje o úrokovém riziku investičního portfolia

9.1 Informace o charakteru úrokového rizika investičního portfolia a hlavních předpokladech měření tohoto rizika:

ČEB je vystavena úrokovému riziku vzhledem ke skutečnosti, že úročená aktiva a pasiva mají různé splatnosti nebo termíny změny úrokových sazeb. Aktivita v oblasti řízení úrokového rizika mají za cíl minimalizovat citlivost ČEB na změny úrokových sazeb. Pro minimalizaci dopadu změny úrokových sazeb do výsledku hospodaření ČEB je vedeno zajišťovací účetnictví.

Při získávání zdrojů formou vydávání dluhopisů a syndikovaných úvěrů volí ČEB v souladu se Strategií řízení rizik takovou strukturu zdrojů, aby nedocházelo k výrazným rozdílům mezi durací úrokově citlivých aktiv a závazků. Ke snižování nesouladu mezi úrokovou citlivostí aktiv a pasiv jsou používány úrokové deriváty. Tyto transakce jsou uzavírány v souladu se Strategií řízení úrokového rizika schválenou komisí ALCO tak, aby snižovaly úrokové riziko ČEB.

Pro závazky splatné na požádání ČEB předpokládá jednodenní splatnost, není-li na základě analýzy tento předpoklad o splatnosti posunut (např. kvantifikace sedliny u běžných účtů klientů ČEB). Předčasné splacení pohledávek je ošetřeno smluvně s klienty ČEB. ČEB je v případě předčasného splacení informována s předstihem protistranou a na vzniklou situaci reaguje.

Úrokové riziko je řízeno pomocí:

- analýzy úrokové sensitivity, která vyjadřuje úrokovou expozici ČEB a slouží jako podklad k rozhodování o realizaci operací vedoucích k minimalizaci podstupovaného úrokového rizika;
- VaR, který vyjadřuje potenciální ztrátu (na dané hladině pravděpodobnosti a daný časový horizont) plynoucí z otevřené pozice - slouží k rozhodování o realizaci operací vedoucích k minimalizaci podstupovaného úrokového rizika, kde umožňuje sledovat dopad navrhovaného opatření do celkového rizikového profilu ČEB se zohledněním vzájemných vazeb mezi jednotlivými měnami.
- gapové analýzy, která omezuje otevřené úrokové pozice metodou sladování celkové durace (průměrné splatnosti) aktiv a pasiv.

Analýzu úrokové senzitivity i kvantifikaci modelu VaR provádí ČEB na denní bázi. Durace portfolia se vyhodnocuje měsíčně. Stresové testování provádí ČEB u úrokové senzitivity a VaR čtvrtletně.

9.2 Informace o vlivu případného zvýšení nebo snížení úrokových měr na výsledek hospodaření ČEB, na hodnoty původního a dodatkového kapitálu a další případné ukazatele, v členění podle jednotlivých měn:

Ve vazbě na Vyhlášku ČNB č. 123/2007 Sb. provádí ČEB minimálně čtvrtletně stresové testování dopadů případné náhlé a neočekávané změny úrokových sazeb na investiční portfolio měřením vlivu úrokového šoku na hodnotu kapitálu a zdokumentování těchto dopadů, samostatně pro každou měnu s minimálně 5-ti % podílem na hodnotě aktiv či závazků investičního portfolia, a to metodou paralelního posunu výnosové křivky o 200 bazických bodů oběma směry:

v tis. Kč

Datum	Změna ekonomické hodnoty banky					
	Úrokový šok + 200 bp			Úrokový šok - 200 bp		
	CZK	EUR	USD	CZK	EUR	USD
31.12.2008	-15 645,92	-222 951,46	-41 993,93	20 566,65	278 465,78	50 100,18
30.9.2008	14 331,66	-166 488,02	-63 911,81	-10 653,09	202 510,11	72 488,03
30.6.2008	21 590,75	-117 247,23	-77 709,95	20 566,65	278 465,78	50 100,18
31.3.2008	20 566,65	278 465,78	50 100,18	-54 151,34	-19 174,48	124 143,33

V roce 2008 nepřesáhl dopad úrokového šoku na pokles ekonomické hodnoty ČEB 20 % součtu původního (složka Tier 1) a dodatkového kapitálu (složka Tier 2).

Ekonomickou hodnotou ČEB se pro tyto účely rozumí současná hodnota očekávaných budoucích čistých peněžních toků.

10. Doplňující údaje o technikách snižování úvěrového rizika

10.1 Hlavní typy poskytovatelů zajištění a jejich úvěruschopnost

ČEB má jednoznačně stanovená kritéria ohledně poskytovatelů osobního zajištění, kteří jsou uznatelní při výpočtu kapitálového požadavku k úvěrovému riziku investičního portfolia a v angažovanosti. Hlavními typy poskytovatelů zajištění jsou:

- vláda ČR (z titulu pojištění EGAP),
- ostatní centrální vlády nebo centrální banky s 0% rizikovou váhou,
- instituce se sídlem v zemích EU, OECD nebo EFTA, kde ČEB předpokládá srovnatelný regulatorní dohled jako v ČR, s investičním ratingovým stupněm od světových ratingových agentur nebo bonitní tuzemské protistrany, jejichž rating je pravidelně vyhodnocován.

10.2 Popis používaných hlavních typů majetkového zajištění

ČEB má stanoveny podmínky uznatelnosti majetkového zajištění při výpočtu kapitálového požadavku k úvěrovému riziku investičního portfolia a v angažovanosti a postupy pro uplatnění majetkového zajištění (existence právního rozboru, minimální přesah přijatého finančního kolaterálu, podmínky pro započtení repo operací nebo rozvahové započtení atp.).

Hlavními typy majetkového zajištění, které ČEB v roce 2008 zohlednila při výpočtu kapitálového požadavku k úvěrovému riziku investičního portfolia a v angažovanosti, jsou:

- hotovostní kolaterál uložený na účtě u ČEB,
- dluhové cenné papíry emitované vládou ČR.

Typy kolaterálu uznatelného v ČEB jako majetkové zajištění při poskytování podpořeného financování a při uzavírání obchodů dealery jsou:

- hotovostní kolaterál představující závazek ČEB,
- dluhové cenné papíry vydané centrálními vládami nebo centrálními bankami s 0 % rizikovou váhou podle standardizovaného přístupu (pro tyto účely lze obdobně nakládat s dluhovými cennými papíry vydanými ČEB).

10.3 Metody a procesy používání započtení

ČEB v roce 2008 neuplatňovala započtení při výpočtu kapitálového požadavku k úvěrovému riziku investičního portfolia.

ČEB může při výpočtu kapitálového požadavku k úvěrovému riziku investičního portfolia zohlednit započtení:

- úvěrů a vkladů (na základě dohod o rozvahovém započtení),
- repo obchodů (na základě rámcové dvoustranné dohody o započtení),
- obchodů s deriváty (na základě dvoustranné dohody o započtení), pouze pro započtení s přijatým hotovostním kolaterálem představujícím závazek ČEB),

za předpokladu, že jsou splněny podmínky pro uznání dohod o započtení ve smyslu Vyhlášky ČNB č. 123/2007 Sb. (zejména jsou splněny všechny smluvní a zákonné požadavky ohledně vymahatelnosti smluv podle právního řádu, kterému daný kolaterál podléhá, souhlas ČNB atp.). Dohody o křížovém započtení nejsou uznatelné.

10.4 Metody a procesy oceňování a řízení jednotlivých typů majetkového zajištění

Přijaté hotovostní kolaterály oceňuje ČEB účetní hodnotou, která je blízká jejich odhadované reálné hodnotě. Kolaterál přijatý ve formě cenných papírů emitovaných vládou ČR se oceňuje reálnou hodnotou, která se stanovuje na základě tržního ocenění předmětu zajištění na měsíční bázi. Při výpočtu hodnoty zajištění se uplatňují metody a podmínky pro zohledňování účinků technik snižování úvěrového rizika ve smyslu vyhlášky ČNB č. 123/2007 Sb. (použití regulačních koeficientů volatility ceny a měny upravené pro danou frekvenci přeceňování).

10.5 Souhrnná výše expozic, ke kterým se vztahuje uznatelný finanční kolaterál, ostatní uznatelné majetkové zajištění a uznatelné osobní zajištění v členění podle jednotlivých kategorií expozic:

Kategorie (v mil. CZK)	Hrubá hodnota expozice	Finanční kolaterál	Ostatní majetkové zajištění	Osobní zajištění
Expozice vůči centrálním vládám a centrálním bankám	3 279	0	0	1 519
Expozice vůči institucím	41 729	782	0	4 015
Podnikové expozice	49 750	342	0	44 301
Expozice po splatnosti	445	6	0	241
Krátkodobé expozice vůči institucím a krátkod. podnik.expoz.	4 226	0	0	55
Ostatní expozice	581	0	0	0
CELKEM	100 010	1 130	0	50 131